

Vlaams
Parlement

stuk **1528** (2011-2012) – Nr. 1
ingediend op 14 maart 2012 (2011-2012)

Gedachtewisseling

over de voortgangsrapportage van WO I-erfgoed
(juli-december 2011)

Verslag

namens de Commissie voor Leefmilieu, Natuur,
Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed
uitgebracht door de heer Dirk Van Mechelen

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Bart Martens.

Vaste leden:

de heren Robrecht Bothuyne, Lode Ceyskens, de dames Tinne Rombouts, Valerie Taeldeman;
mevrouw Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, de heer Pieter Huybrechts, mevrouw Marleen Van den Eynde;
de dames Gwenny De Vroe, Mercedes Van Volcem;
mevrouw Michèle Hostekint, de heer Bart Martens;
mevrouw Tine Eerlingen, de heer Wilfried Vandaele;
de heer Ivan Sabbe;
de heer Hermes Sanctorum.

Plaatsvervangers:

de dames Karin Brouwers, Veerle Heeren, de heren Johan Sauwens, Jan Verfaillie;
mevrouw Katleen Martens, de heren Wim Van Dijck, Wim Wienen;
de heren Karlos Callens, Dirk Van Mechelen;
mevrouw Els Robeyns;
de heer Mark Demesmaecker, mevrouw Liesbeth Homans;
de heer Boudewijn Bouckaert;
de heer Dirk Peeters.

INHOUD

1. Inleidende uiteenzettingen.....	4
1.1. Inleiding door de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand	4
1.2. Toelichting door mevrouw Sonja Vanblaere, administrateur-generaal van het agentschap Onroerend Erfgoed	4
2. Bespreking	6
2.1. Vragen en opmerkingen van de leden.....	6
2.2. Antwoorden	7
Gebruikte afkortingen	11

De Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed hield op 15 februari 2012 een gedachtewisseling met de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, en met mevrouw Sonja Vanblaere, administrateur-generaal van het agentschap Onroerend Erfgoed, over de voortgangsrapportage van WO I-erfgoed (juli-december 2011).

1. Inleidende uiteenzettingen

1.1. *Inleiding door de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand*

Minister *Geert Bourgeois* vindt een groots herdenkingsproject rond WO I gerechtvaardigd wegens de grote impact van die oorlog. Het project heeft een humanitaire en internationale focus en vertrekt vanuit het vredethema. Alle beleidsdomeinen werken eraan mee en de minister is zelf de coördinerende minister. Twee beleidsdomeinen onder zijn bevoegdheid zijn bijzonder betrokken bij het herdenkingsproject, namelijk Toerisme en Erfgoed. Op het vlak van Toerisme zijn er 44 infrastructuurprojecten, gespreid over heel Vlaanderen, waaronder vijf strategische projecten. Ondertussen is de oproep voor evenementen voor de jaren 1914 en 1915 afgesloten, de projecten worden momenteel aan objectieve criteria getoetst. Wat Erfgoed betreft, vormen de relictten niet alleen onderdeel van het project, het is ook belangrijk ze te bewaren voor het nageslacht. Daarbij denkt de minister niet alleen aan de bunkers, verdedigingslinies en begraafplaatsen, maar ook aan het landschap, dat een grote rol speelde in deze unieke stellingenoorlog. De gevolgde strategie loopt over vier sporen: het onderzoek, op bouwkundig, landschappelijk en archeologisch vlak, de klassieke bescherming en de ruimtelijke verankering, de beheersvisie op het vlak van restauratie, onderhoud en ontsluiting en tot slot de erkenning als werelderfgoed van de belangrijkste relictten.

1.2. *Toelichting door mevrouw Sonja Vanblaere, administrateur-generaal van het agentschap Onroerend Erfgoed*

Mevrouw *Sonja Vanblaere* toont vooreerst een aantal foto's, onder meer van een militair kerkhof en restanten van een Duitse bunker. Zij ziet als voornaamste doel van het project het beschermen en duurzaam verankeren van het erfgoed van WO I. Voorts overloopt ze de verschillende aspecten van de strategie.

Onderzoek

Het onderzoek van het bouwkundige erfgoed verliep over de periode 2002-2005. De provincie West-Vlaanderen maakte toen een inventaris van ongeveer 1300 WO I-relictten, van militaire begraafplaatsen, over bunkers tot noodwoningen en zelfs glasramen. Die zijn tegelijk met de bouwkundige inventaris opgenomen op de website van het VIOE. 624 ervan staan ook in de algemene bouwkundige inventaris, onder het trefwoord WO I. Daardoor zijn ze in november 2011, samen met de andere bouwwerken, ook juridisch vastgesteld.

In 2010 startte het VIOE zelf het onderzoek van het archeologische erfgoed. Daarbij ging het de staat van bewaring van militaire structuren – loopgraven, dug-outs, tunnels enzovoort – na. Op basis van historische kaarten en luchtfoto's van de Gentse universiteit, werden op zestien sites opgravingen gestart om na te gaan welke overblijfsels er nog zijn en in welke staat van bewaring ze zich bevinden. Op andere plaatsen gebeurde geofysisch onderzoek, waarbij met niet-destructieve onderzoekstechnieken, zonder opgraving dus, gepoogd wordt een inschatting te maken van het in de bodem aanwezige erfgoed. Uit de voorlopige resultaten van dat archeologische onderzoek blijkt dat de bewaringstoestand goed tot zeer goed is. De sporen zijn terug te vinden op wisselende diepte, soms zelfs vlak

onder het maaiveld en vooral in de zuidelijke Westhoek. In het noorden is de frontzone gesitueerd in de polders en daar groeven soldaten vanwege de ondiepe grondwatertafel zich niet zo diep in.

Ook het onderzoek van het landschappelijke erfgoed nadert nu de afsluiting. Het doel van dat onderzoek was na te gaan welke oorlogslandschappen nog overblijven en waar er interessante WO I-sites zijn. Ook wordt getracht een beeld te krijgen van het oorspronkelijke oorlogslandschap en het verband ervan met het huidige landschap. De gebruikte methodologie daarvoor was het georefereren van loopgravenkaarten van 1914-1918 in een GIS, met de precieze locatie van de loopgraven. Daardoor kan het vroegere oorlogslandschap worden vergeleken met het huidige landschap. Voorlopig heeft dat onderzoek van het landschappelijke erfgoed een dertigtal herinneringsplaatsen opgeleverd. Dat zijn plaatsen waar de band tussen WO I en het erfgoedlandschap nog visueel duidelijk is, zoals voorposten in overstromingsgebied of mijnkraters. Van deze laatste liggen de meeste in de zuidelijke Westhoek. Voor het landschaps- en archeologisch onderzoek heeft het VIOE samengewerkt met wetenschappelijke instellingen zoals Vlaamse en internationale universiteiten, maar ook met de DOVO.

Bescherming

De onderzoeken lopen stilaan op hun einde maar hebben al enkele klassieke beschermingen en ruimtelijke verankeringen tot gevolg gehad. De klassieke beschermingen, de beschermingen als monument, zijn vooral gebaseerd op het onderzoek van het bouwkundig erfgoed. Naast de drie grote categorieën, de militaire begraafplaatsen, de monumenten en gedenktekens, de bunkers en schuilplaatsen, zijn er nog de niet-thematische dossiers. In de laatste zes maanden van 2011 zijn er over heel Vlaanderen 56 voorlopige beschermingen en 40 definitieve beschermingen gerealiseerd. In totaal zijn er in de huidige regeerperiode 81 sites van WO I-erfgoed voorlopig en 103 definitief beschermd.

Een tweede belangrijke aspect in de bescherming is de ruimtelijke verankering. Die is vooral gebaseerd op het onderzoek van het archeologische en landschappelijke erfgoed en speelt in op gedragen en geïntegreerde processen, ofwel op provinciale en gemeentelijke initiatieven, ofwel op Vlaams niveau. Het is de bedoeling om drie ankerplaatsen aan te duiden in het GRUP Ieperboog-Zuid, dat kadert in het AGNAS-proces. Een eerste ankerplaats zijn de West-Vlaamse heuvels, de andere, namelijk de Ieperse vesting en omgeving en het Polygoonbos of de Keutelbeekvallei, worden momenteel afgewerkt.

Beheer

In verband met het derde spoor in de strategie, het beheer, overloopt mevrouw Vanblaere de premies die in 2011 uitgekeerd werden voor WO I-erfgoed. Voor onderhoudspremies ging het om iets meer dan 82.000 euro, voor restauratiepremie om 1,73 miljoen en in totaal om 1,8 miljoen euro.

Voorts is er de studieopdracht voor de conceptuele uitwerking van een geïntegreerd en omvattend cultuurtoeristisch project in de frontstreek, het Herinneringspark 2014-18. Doel is terug wat eenheid te brengen in het ondertussen versnipperde WO I-landschap en de verdere degradatie tegen te gaan. Na een open oproep is er een tijdelijke vereniging Park 14-18 opgericht voor de studie. De studie die uit drie fasen bestond, inventarisatie, ontwerp en uitwerking, is ondertussen klaar. De vijf cases voor het ontwerp, Nieuwpoort, Diksmuide, Zonnebeke, Ieper en het Heuvelland, zijn gekozen en ontwikkeld in ruim overleg met lokale verantwoordelijken, administraties en geïnteresseerden. De eenheid in het landschap kan vaak door kleine ingrepen hersteld worden, waarbij het oog van de bezoeker langs de overblijfselen van de wereldoorlog geleid wordt en eventueel storende elementen daarvoor weggenomen worden.

Erkenning

Het laatste spoor is de erkenning als UNESCO-werelderfgoed van de herinneringslandschappen en -sites van de Groote Oorlog in Frankrijk en België. De onderliggende motivatie is dat het moet gaan om plaatsen die ontstaan zijn door een globaal conflict zonder voorgaande, over de betekenis waarvan er internationaal een consensus bestaat en die symbool zijn van universele waarden zoals vrede en overleg. Het gaat dus niet alleen om de historische slagvelden. Het dossier zal gezamenlijk ingediend worden door België en Frankrijk, of in ieder geval gesteund worden door het andere land. In de tweede helft van 2011 waren er veertien overlegmomenten tussen de regio's en landen, die geresulteerd hebben in een plan van aanpak. Dergelijk project dient een voldoende wetenschappelijke basis te hebben. Daarom was er in september 2011 een workshop in de Westhoek en neemt Vlaanderen op het einde van 2012 deel aan een wetenschappelijk colloquium in Rome daarover. Vlaanderen zal zich kandidaat stellen om de wetenschappelijke onderbouwing van de aanvraag te coördineren.

De spreekster nodigt de parlementsleden tot slot uit op een meerdaags colloquium over het erfgoed van de Eerste Wereldoorlog in een ruimtelijk perspectief, op 1 en 2 maart 2012 in Ieper, waar de hier kort toegelichte strategie uitgebreider zal worden belicht.

2. Bespreking

2.1. Vragen en opmerkingen van de leden

De heer *Wim Van Dijck* vraagt hoe de kleinere lokale initiatieven, zoals musea en collecties, die soms in privébezit zijn en een wisselende kwaliteit hebben, in het herdenkingsproject zullen worden opgenomen en hoe hun interessante stukken best bewaard kunnen worden. Sommige kleinere musea overleven dankzij vrijwilligers, maar hanteren niet altijd de beste bewaartechnieken. De spreker geeft het voorbeeld van het Sanctuary Wood Museum, Hill 62 in Zillebeke.

Welke beschermingsinitiatieven zijn er nog gepland? Zowat elke dag worden er in de Westhoek nog vondsten gedaan, vaak door landbouwers. Hoe worden de archeologisch waardevolle vondsten opgespoord en bewaard?

Werd er nog overlegd met het federale niveau, dat immers ook een aantal herdenkingsinitiatieven neemt?

De heer *Dirk Van Mechelen* vraagt of het project zich ook op andere gebieden dan de Westhoek richt. Worden er ook andere zones onderzocht en is er bijvoorbeeld al een aanvulling gemaakt van de inventaris materiële overblijfselen voor de rest van Vlaanderen? Welke locaties werden archeologisch onderzocht en op basis van welke criteria werden die geselecteerd? Klopt het dat slagvelden buiten de Westhoek, zoals het slagveld van Halen of de gevechtszones rond de Antwerpse forten, nog niet werden onderzocht? Welke maatregelen zullen worden genomen om de in-situbescherming maximaal te garanderen?

Het lid informeert voorts hoe ver het staat met de bescherming en de verankering van de militaire ereparken en begraafplaatsen. Voor de ruimtelijke verankering wordt blijkbaar resoluut gekozen voor het instrument van de ankerplaatsen en de erfgoedlandschappen. Betekent dit dat het denkspoor van een ruimtelijke verordening verlaten is? De heer Van Mechelen vraagt ruimer te kijken dan de AGNAS-afbakening omdat niet alle gebieden daarin passen.

Voor het lid verdient het concept van het Herinneringspark 2014-18 alle lof, maar het project zelf is momenteel nog te vaag en de keuzes lijken onvoldoende gefundeerd. Niet alleen zijn er wederom geen sites van buiten de Westhoek, ook wordt naar de mening van het lid

te veel gefocust op de gevechtszones. Waarom komt het leven achter het front niet aan bod, bijvoorbeeld plaatsen waar soldaten kwamen uitrusten, zoals Poperinge en De Panne?

De heer Van Mechelen zegt tot slot nog dat de erkenning als UNESCO-werelderfgoed de achilleshiel van het verhaal blijft. Vlaanderen kiest blijkbaar voor de Britse invalshoek om te focussen op de universele vredesboodschap, en niet voor de Franse verheerlijking van de helden. Wordt de toenmalige vijand Duitsland eigenlijk betrokken bij het dossier? En wat is de eventuele inbreng en de houding van de Verenigde Staten?

De heer *Jurgen Vanlerberghe* vraagt of alle 1327 relictten op de inventaris voor de provincie West-Vlaanderen beschermd zullen worden. Kloppen de geruchten dat er moeilijkheden opduiken bij de inpassing van de ankerplaats West-Vlaamse heuvels in het AGNAS-proces Ieperboog-Zuid?

Het lid informeert voorts of de inrichtingsprincipes en andere aspecten van het Herinneringspark afdwingbaar zijn bij lokale besturen en private partners. Voor de uitvoering van het masterplan van het studieconglomeraat zijn er geen Vlaamse middelen vrijgemaakt. Zijn er al sluitende afspraken met diegenen die het wel moeten financieren, namelijk de lokale actoren?

Dat Vlaanderen in zijn streven naar een UNESCO-erkenning focust op filosofische en morele waarden, eerder dan op militaristische verdiensten, draagt de goedkeuring van het lid weg en sluit ook aan bij het advies van het Vlaams Vredesinstituut en bij de algemene visie in Vlaanderen.

Ook de heer *Wilfried Vandaele* ziet de herdenking in de eerste plaats als een vredesproject. De helden kunnen op andere momenten herdacht worden.

2.2. Antwoorden

Minister *Geert Bourgeois* vindt het verheugend dat het project, dat trouwens door de vorige regering opgestart is, de eensgezinde steun van het parlement geniet.

De collecties van lokale musea vallen meestal onder het beleidsdomein Cultuur, de sector Erfgoed is daar dus maar zijdelings bij betrokken. Bepaalde privémusea werken wel samen met erkende musea. De zorgplicht, de deponering van vondsten enzovoort moeten geregeld worden in een nieuw decreet. Niet-erkende musea leveren vaak goed werk, maar bewaring op lange termijn is inderdaad niet altijd gegarandeerd. Daarbij komt nog dat de eigenaars niet altijd inspraak van de overheid dulden. De minister vermoedt dat de conservatoren van de erkende musea in de Westhoek een en ander toch goed in de gaten houden.

Aan het overleg met het federale niveau zijn verschillende aspecten verbonden. Wat de UNESCO-erkenning betreft, stelde Frankrijk aanvankelijk pas een dossier klaar te hebben tegen 2018. Nu hebben zowel Frankrijk als Wallonië toegezegd om samen met Vlaanderen in 2013 een aanvraag te doen. Vlaanderen zal daar in ieder geval klaar voor zijn. De contacten met Frankrijk en Wallonië verlopen trouwens vlot. De minister haalt als voorbeeld recente contacten met de Waalse minister voor Toerisme Paul Furlan aan. De nieuwe coördinator die door de Franse president werd aangesteld, de heer Joseph Zimet, heeft vastgesteld dat Frankrijk heel wat achterstand heeft opgelopen. Zowel de Franse als de Engelse verantwoordelijke halen overigens Vlaanderen aan als het voorbeeld in dit dossier.

Wat de samenwerking met het federale niveau betreft, wijst de minister erop dat toenmalig premier Yves Leterme de heer Paul Breyne nog heeft aangesteld als coördinator. Die functie staat los van het gouverneurschap. Zo gauw de voormalige gouverneur duidelijke instructies heeft gekregen van het federale niveau, zal de minister met hem overleggen,

zodat er afstemming kan gebeuren. De nationale manifestatie, een militaire herdenking, zou in oktober 2014 plaatsvinden in Luik, Brussel en Ieper. Daarnaast zouden de delen van het Nationale Archief die over WO I gaan, worden ontsloten.

Het project van het Herinneringspark is volgens de minister helemaal niet vaag, hoewel het duidelijk moet zijn dat het geen afgebakend park is. Het is de bedoeling alle herinneringsgebieden vanaf het sluizencomplex De Ganzepoot in Nieuwpoort tot Ploegsteert met elkaar te verbinden door visuele elementen zoals de bewegwijzering, door het meubilair te uniformiseren en door een doorverwijzingssysteem tussen de sites aan te brengen. Het is de bedoeling een overheidsopdracht uit te schrijven, een raamcontract waar de gemeentebesturen kunnen op intekenen, om bijvoorbeeld zitbanken en ander straatmeubilair aan te kopen. De provincie zal allicht instaan voor de bewegwijzering. Voorts zal er ook voor gezorgd worden dat bepaalde landschapselementen het zicht op de sites niet verhinderen, maar integendeel het oog van de bezoeker leiden. De minister benadrukt dat geen enkele gemeente gedwongen wordt, maar dat ze de voordelen inzien van een gezamenlijke aanpak.

De zones achter het front zoals Talbot House en Poperinge worden ook belicht. Doordat de Britten reeds kort na WO I herdenkingsreizen naar het gebied organiseerden, zijn er heel wat Brits gerichte musea en herdenkingsplaatsen. Relicten van het Belgische en het Duitse leger achter het front zijn minder goed bewaard. Dat neemt niet weg dat de nog resterende overblijfselen van de zones achter het front een plaats krijgen in het Herinneringspark. De minister is vooral blij dat De Ganzepoot mee opgenomen wordt, want volgens elk geschiedenisboek was het onder water zetten van de IJzervlakte een cruciale fase in WO I.

Dat de focus op West-Vlaanderen ligt, is logisch aangezien het front zich nu eenmaal daar heeft gestabiliseerd, maar de infrastructuurprojecten en de evenementen beslaan wel degelijk ook de andere provincies. De eerste oproep voor evenementen is beperkt tot de jaren 1914 en 1915. De martelaarsteden als Leuven en Aarschot en ook de Waalse steden zullen vermoedelijk gezamenlijk projecten indienen rond de herinnering van de gebeurtenissen in de eerste oorlogsmaanden.

Bijna elk erepark en elke begraafplaats die voor bescherming in aanmerking komt, is al beschermd. In elk geval zal tegen dat de UNESCO-aanvraag ingediend wordt, de bescherming van alle ereparken en begraafplaatsen rond zijn. Voor de ruimtelijke verankering is het concept van de ruimtelijke verordening inderdaad verlaten voor de aanpak met ankerplaatsen. De afbakeningen vergen tijd en veel overleg met alle betrokkenen. De minister heeft geen weet van onoverkomelijke problemen bij de integratie van de ankerplaats West-Vlaamse heuvels in de Ieperboog-zuid. In principe zou dat tegen het einde van 2012 rond moeten zijn.

De minister ziet ook aan de Britse herdenkingsaanpak militaire aspecten. Vooral Vlaanderen is voortrekker van de vredesinvalshoek. De militaire tegenstanders van weleer worden vertegenwoordigd door de Duitse ambassadeur, die positief staat tegenover het project. De minister zal op 17 februari 2012 de initiatieven van alle beleidsdomeinen aan de Vlaamse Regering voorleggen.

Mevrouw *Sonja Vanblaere* zegt dat de beschermingskalender voor 2012 en 2013 nog door de minister moet worden goedgekeurd. Voor elke provincie zijn er beschermingsinitiatieven. Een van de geplande ankerplaatsen buiten West-Vlaanderen is bijvoorbeeld het slagveld van Halen.

De archeologische onderzoeksplaatsen zijn geselecteerd op basis van luchtfoto's, gecombineerd met archiefmateriaal en loopgravenkaarten. Een ander selectie criterium was of de

eigenaar van de grond bereid was de opgravingen toe te staan. Zo stemde Natuur en Bos bijvoorbeeld in met een opgraving in het Sanctuary Wood.

Mevrouw Vanblaere geeft vervolgens enige toelichting over de aanpak bij vondsten. De eerste optie bij een vondstmelding is de vondst in situ te bewaren. Als een voorwerp bij opgravingen gevonden wordt, heeft de bouwheer de opdracht een bewaarplaats te zoeken. Toevallige vondsten worden gemeld aan het agentschap, dat daarop een noodonderzoek uitvoert. Die vondsten worden bewaard in het depot van het VIOE.

De heer *Dirk Van Mechelen* suggereert om waardevolle items van privémusea op de topstukkenlijst te plaatsen. Die voorwerpen blijven dan wel privé-eigendom maar ze kunnen niet meer vervreemd worden en kunnen het land niet verlaten. De spreker vraagt voorts om in de voortgangsrapporten voortaan ook een stand van zaken te geven van de 44 projecten die investeringssubsidies hebben gekregen. Zo verhoogt de druk om tot concrete realisaties te komen.

Wat de erkenning betreft, hoopt hij dat de loutere aanduiding van ankerplaatsen en erfgoedlandschappen volstaat, want de vertaling naar ruimtelijke uitvoeringsplannen vergt veel tijd. Natuurlijk moet verhinderd worden dat waardevolle sites door andere ruimtelijke ontwikkelingen zoals bedrijventerreinen, worden verwoest.

Het lid ziet als middel voor een vlottere communicatie en coördinatie met de diverse overheden een taskforce met de federale minister van Landsverdediging, Vlaams minister Bourgeois en de verantwoordelijke ministers van Wallonië.

De heer Van Mechelen wijst de minister er tot slot op dat Studio 100 een musical over de Groote Oorlog wil organiseren, maar daarvoor geen subsidies vindt. Studio 100 heeft onder meer met de musical Daens zijn sporen al verdiend en een musical heeft het grote voordeel van laagdrempeligheid.

Minister *Geert Bourgeois* zal de suggestie over de topstukkenlijst aan minister Schauvliege overmaken.

Wat de andere projecten betreft, suggereert de minister om voortaan aan de beide bevoegde commissies samen te rapporteren over de onderdelen Toerisme en Erfgoed van het project 100 jaar Groote Oorlog. De ingediende projecten, met inbegrip van de mediaprojecten of initiatieven zoals een musical, worden beoordeeld op basis van de objectieve criteria.

Wat de erkenningen betreft, zijn ruimtelijke uitvoeringsplannen vooralsnog niet noodzakelijk om de gebieden aan te duiden. Inzake het overleg met andere partners, hoopt de minister contacten te leggen met de vertegenwoordiger van de Britse premier Cameron en bepaalde ambassadeurs bij de opening van het nieuwe In Flanders Fields Museum op 9 juni 2012. Voorts hoopt hij op een hernieuwde belangstelling van het federale niveau voor het project als de nieuwe Federale Regering helemaal uit de startblokken is. Hij wacht daarvoor op nieuws van de commissaris van de Federale Regering, de heer Paul Breyne. Tot slot herhaalt hij dat zowel Wallonië als de Duitstalige Gemeenschap enthousiast zijn en bereid tot samenwerking.

De heer *Wilfried Vandaele* stipt aan dat in de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media, naar aanleiding van een vraag om uitleg ook al een rapportage is gebeurd over de initiatieven op het gebied van de media. Voorts suggereert hij de minister om ook te spreken met de Amerikaanse ambassadeur.

De heer *Jurgen Vanlerberghe* heeft weet van twee subsidieaanvragen voor een musical: een van Studio 100, samen met de provincie West-Vlaanderen en een van de stad Poperinge, samen met Music Hall.

Minister *Geert Bourgeois* zegt dat er een objectieve beoordeling door een jury komt. Hij wacht af welk project daaruit naar voor komt.

Wilfried VANDAELE,
waarnemend voorzitter

Dirk VAN MECHELEN,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

AGNAS	afbakening van de gebieden van de natuurlijke en agrarische structuur
DOVO	Dienst voor Opruiming en Vernietiging van Ontploffingstuigen
GIS	geografisch informatiesysteem
GRUP	gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
VIOE	Vlaams Instituut voor het Onroerend Erfgoed
WO I	Wereldoorlog I